

ÚVOD - Bezpečnost nepotravinářských výrobků

Cílem evropských (technických) předpisů je zajistit, aby výrobky, na které se vztahuje volný pohyb zboží v rámci Společenství, splňovaly požadavky na vysokou úroveň ochrany obecných zájmů. Těmi se rozumí zdraví a bezpečnost obecně, zdraví a bezpečnost na pracovišti, ochrana spotřebitele, ochrana životního prostředí a bezpečnosti. Harmonizovaná legislativa má zároveň zajistit volný pohyb výrobků uvnitř společenství; aby nebyl volný pohyb omezován, jsou uplatňovány různé nástroje a jedním z nich je dozor nad trhem.

Je velmi obtížné, a ani to není žádoucí (z důvodu aplikace cílů Unie jen přiměřeně a nezbytně regulovat trh), přijmout právní předpisy Společenství pro všechny výrobky, které existují nebo by mohly být vytvořeny. Harmonizace technických předpisů se v EU vyvinula v zásadě na dvou principech. Tzv. „starý přístup k harmonizaci“, též nazývaný sektorový, je uplatňován na principu podrobné specifikace technických požadavků formulovaných přímo v právním předpisu. Nezřídka tyto předpisy uvádějí i pro danou oblast specifický rámec a postupy pro dozor nad trhem, byť takový pojem nemusí být ve směrnici vůbec použit. Druhou formou harmonizace je tzv. „nový přístup“. Jeho podstatou je, že harmonizující směrnice formuluje „pouze“ základní požadavky na výrobek, přičemž tyto jsou pak konkretizovány v evropských harmonizovaných normách, vydaných evropskými normalizačními orgány na základě mandátů schválených členskými státy v rámci struktur Evropské komise. Tyto normy zůstávají dobrovolným nástrojem pro výrobce, nicméně platí presumpce shody, totiž že o výrobku vyrobeném podle harmonizované normy se předpokládá, že splňuje příslušné základní požadavky směrnice. Obvyklým nástrojem směrnice podle nového přístupu je i připojení označení CE k výrobku, čímž výrobce deklaruje shodu s požadavky příslušné směrnice či i více směrnic, a to na základě postupů posouzení shody (modulů) použitých v souladu s předpisy.

Správné chápání regulace uvádění výrobků na trh je zásadní pro správné provádění dozoru nad trhem, podrobnější popis se však vymyká zadání pro zpracování tohoto dodatku. Připomeňme již jen, že do sféry vlivu „starého přístupu“ se řadily vždy potraviny, které nicméně v posledních letech prošly z hlediska regulace vlastním specifickým vývojem. Dále sem řadíme motorová vozidla, chemické látky a přípravky včetně např. kosmetiky, detergentů, hnojiv, pyrotechniky aj., či léčiva (pro humánní užití i veterinární). Do tohoto „balíku“ náleží i směrnice týkající se legální metrologie (např. měřiče vody, alkoholu, tlaku v pneumatikách aj.), byť některé oblasti metrologie jsou již upraveny podle nového přístupu. Předpisy jsou upraveny některé dílčí aspekty ve vztahu ke křišťálovému sklu, obuvi a textilu.

Pro pořádek bychom měli opět alespoň indikativně zmínit rovněž výrobové oblasti regulované směrnicemi nového přístupu. Vztahují se k rizikům spojených s použitím elektrických spotřebičů, hraček, strojního zařízení, tlakových nádob a zařízení, výtahů, zdravotnických prostředků, osobních ochranných prostředků, plynových zařízení, stavebních

výrobků a řady dalších. Nezapomeňme, že i některé aspekty týkající se označování, zejména ve vztahu k životnímu prostředí jsou harmonizovány v tomto rámci a tímto přístupem (horkovodné kotle). Je důležité připomenout, že nově přijímané směrnice nového přístupu, resp. revize existujících směrnic nepochybně doznají určitých změn oproti stávajícímu stavu v návaznosti na aplikaci Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 768/2008/ES ze dne 9. července 2008 o společném rámci pro uvádění výrobků na trh a o zrušení rozhodnutí Rady 93/465/EHS. Byť se nemusí jednat o změny bezprostředně zřejmé, mají mít zejména dopad na jednotný výklad a aplikaci nástrojů nového přístupu na celém vnitřním trhu.

Nicméně, jak již zdůrazněno, nelze všechny výrobky regulovat při uvádění na trh stanovením konkrétních či základních technických požadavků. Legislativní rámec EU pro bezpečnost nepotravinářských výrobků určených pro spotřebitele je proto stanoven GPSD. Směrnice stanoví obecné požadavky na bezpečnost, což zavazuje výrobce umisťovat na trh pouze bezpečné výrobky. Ustanovení GPSD jsou obecně platná, pokud neexistují specifická ustanovení v ostatních komunitárních předpisech, která se týkají stejných aspektů nebo rizik nebo kategorií rizik. Možnosti přístupu k takové harmonizaci byly popsány výše.